

Regjeringen til ikke at tage dette Spørgsmaal under moden Overveielse, thi det fortjener vistnok en saadan; men, hvorvidt de Midler, den sidste ærede Taler har foreslaaet, kunne være tilstrækkelige til at sætte Regjeringen i en rigtig Stilling ligeoverfor Forsatningen og Embedsmændene, er et stort Spørgsmaal. Overveielser vil jo imidlertid være nyttig og dens Udbytte ville vi saa sikkert lære nærmere at kjende ved en Lov.

Det forekommer mig, at den sidste ærede Taler har stillet Spørgsmaalet meget rigtigt, idet han har bemærket, at § 22 netop giver Rigsdagen den behørigte sikrede Indflydelse med Hensyn til Embedsmændenes Affædigelse, thi det er Pensioneringen, det er Pengespørgsmaalet, hvorom det dreier sig. Affædigelsen selv vil ikke kunne komme til Undersøgelse, men Ansvarret angaaende Pensionen kan komme til Undersøgelse, og det var da meget muligt, at der i en Sag af den Natur kunde fældes en saadan Dom, at det foreløbigt blev Ministeren selv, der maatte betale Pensionen (Monrad: Men maaskee kan han ikke!) Det er muligt, det skal jeg ikke kunne nægte. Jeg vil ganske indrømme den ærede Taler Rigtigheden af, at Embedsstandens Virksomhed her i Landet i en meget væsentlig Grad har bidraget til at udvikle den absolute Regjeringsmyndighed til et constitutionelt Kongedømme, i en væsentlig Grad har bidraget til, at Kongedømmet blev henviist til at søge sin Styrke i en Repræsentation, der er udgaaet fra Folkevalg, isædetfor i den Skinrepræsentation, som hidtil søgtes i den saakaldte „Embedsstands Selvstændighed.“ For saakaldede modificerede, eller modererede Absolutisme bestod deri, at Embedsstanden, som lidt efter lidt var groet op til at kaldes en Stand, blev betragtet som dobbelt, som paa Statsmagtens Vegne udvidende sin Virksomhed ligeoverfor Folket igjennem Erklæringer, Protestationer, Oplysninger og Indgivelsér til Regjeringen o. s. v.

Saaledes var Absolutismen, der gif forud for vor nærværende Forsatning. Man var kommen til den Erkjendelse, at denne Art af Absolutisme berøvede Kongen den fornødne Selvstændighed for at støtte Folkets Trang; Folkets Trang savnede en rigtig Auerkjendelse af

Kongemagtens Styrke; Regjeringsmagtens Styrke var for svag. Embedsstanden, som ved Siden af sin Virksomhed i Staten tillige var tilstede i den hele, til Besættelse af Embedsstanden opvoksende Ungdom, undergravede selv ved sin bedre Indsigt og sit theoretiske Kjendskab til Forholdet paa andre Steder den Magtfordeling, hvorved Embedsstanden, som Stairb, var kommen til at faae en saa stor Betydning, og forberedte derved den Tilstand, vi nu ere gaaede over til: den nye Form for Repræsentationen, et nyt Udtryk for Folketsønsker og Folketringen, der blev stillet Thronen nærmere, og kom til besluttende Medvirkning i Lovgivningsværket. Der ligger heri en ganske betydelig Forskjel, navnlig i Sammenligning med hvad der bestod under Standerperioden. Under Standerne kunde der bestaae en langt større Frihed for Embedsmændens Virksomhed i Repræsentationen ligeoverfor Regjeringen, da Ständerne kun havde raadgivende Myndighed, end der kan bestaae nu, hvor Repræsentationen har besluttende Myndighed. Jeg vil ikke dermed sige, at Embedsmændene i en repræsentativ Forsamling ikke uden Fare skulde kunne optræde frimodigt ligeoverfor Regjeringen. Saaledes bør det ikke være, men der har heller ikke været gjort nogen Embedsmand nogensomhelst Overlast for denne endog mange Gange vidt drevne Frimodighed — jeg taler ikke om den i Ord, thi det er det Mindste, men i Afstemning og Gjærning. Jeg skal ret strax komme til at berøre et Par Exempler, som ere anførte af den ærede Forespørger. Først da det tog en langt alvorligere Charakter, da det gjaldt for Regjeringen om at være eller ikke være, da greb Regjeringen til i enkelte Exempler at ramme dem, som stillede sig hen ligeoverfor den og sagde: „Du skal ikke være.“ Vi vide altfor godt af vort politiske Liv og af hele Verdenslivet, at, naar jeg vil spille høit Spil, skal jeg gjøre ærlig Indsats; jeg sætter mig selv paa Spillet, idet jeg spiller om Regjeringsens Tilværelse (Monrad: Maa jeg bede om Ordet!); gjør jeg ikke det, saa har jeg ingen Høielse af, at jeg træder i Epidemien for det. Det har tidt nok været sagt, og det er Noget, som ikke maa holdes